

Odbor za zunanje zadeve

2023/2129(DEC)

31.1.2024

MNENJE

Odbora za zunanje zadeve

za Odbor za proračunski nadzor

o razrešnici za leto 2022: splošni proračun EU – Komisija
(2023/2129(DEC))

Pripravljalavka mnenja: Katalin Cseh

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za zunanje zadeve poziva Odbor za proračunski nadzor kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. opozarja na dejstvo, da je v tem revizijskem letu Rusija začela obsežno vojaško agresijo proti Ukrajini in da sta se zaradi njenih učinkov, ki se čutijo po vsem svetu, drastično povečala pritisk na številne partnerje EU in potreba po naložbah v trajnostni razvoj in humanitarno pomoč; izraža zadovoljstvo, da se je Unija zaradi prožnosti Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa (NDICI-GE) lahko hitro prilagodila izrednim okoliščinam; vendar poziva Komisijo in ESZD, naj z dodatnimi ukrepi poskrbita za to, da se bo rezerva instrumenta v prihodnosti v večji meri uporabljala za predvidene namene, saj se je zaradi pretirane uporabe v začetnem obdobju zelo hitro izrabila in uporabila za namene, ki presegajo njen prvotni namen odzivanja na nastajajoče izzive in prednostne naloge; opozarja na stalno stališče Parlamenta, da bi bilo treba nove prednostne naloge financirati z dodatnimi sredstvi;
2. znova poudarja zavezanost ciljem instrumenta NDICI-GE, namreč izkoreninjenju revščine, boju proti podnebnim spremembam, odpravljanju negotovosti v zvezi s preskrbo s hrano in spodbujanju trajnostnega človekovega razvoja; opozarja, da so se EU in države članice zavezale, da bodo uradno razvojno pomoč najpozneje do leta 2030 povečale na 0,7 % bruto nacionalnega dohodka, pri čemer bo v okviru instrumenta vsaj 20 % namenjenih socialnemu vključevanju in človekovemu razvoju, vključno z neenakostmi, enakostjo spolov, izobraževanjem in opolnomočenjem žensk;
3. opozarja, da so pravna država, temeljne vrednote EU in spoštovanje človekovih pravic v državah prejemnicah vključeni v temeljna akta instrumentov IPA III in NDICI-GE; poziva Komisijo, naj po potrebi pomoč prilagodi glede na morebitne grožnje demokraciji, pravni državi, človekovim pravicam ali temeljnim svoboščinam;
4. poudarja, da mora EFSD+ podpirati naložbe za doseganje ciljev trajnostnega razvoja; poudarja pomen celovitega pristopa k človekovi varnosti; zato poziva k celovitemu izvajanju akcijskega načrta EU za enakost spolov III, ki v zunanjem delovanju operacionalizira globalno zdravstveno strategijo EU in akcijski načrt za mlade; poudarja, da si mora EU močnejše prizadevati za spodbujanje in varstvo človekovih pravic, in pozdravlja vmesni pregled akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo; močno podpira sklepe Sveta z dne 4. maja 2023 o korupciji kot oviri za razvoj,
5. poziva Komisijo, naj pošlje jasno sporočilo tistim državam kandidatkam, v katerih nazadovanje standardov pravne države – vključno z omejevanjem svobode izražanja, svobode tiska, pravic žensk in manjšin, nadlegovanjem nevladnih organizacij in zagovornikov človekovih pravic – ogroža ali odlaga njihov pristop k EU; poziva Komisijo, naj preuči učinkovitost sredstev, porabljenih za izboljšanje stanja pravne države v državah pristopnicah, ter o tem poroča odboroma AFET in CONT;
6. je seznanjen s posebnim poročilom Evropskega računskega sodišča o celovito zasnovanem načrtovanju programov, ki po navedbah iz poročila obravnava najrazličnejše potrebe partnerskih držav in prednostne naloge EU; opozarja na

ugotovljene pomanjkljivosti metodologij za dodeljevanje sredstev državam in zasnove okvira za spremljanje; Komisiji in ESZD zato priporoča, naj izboljšata metodologijo za dodeljevanje sredstev in ocenjevanje učinka podpore EU, osredotočita programsko načrtovanje, poenostavita uporabo kazalnikov v večletnih okvirnih programih in zagotovita, da se dosledno uporabljajo; predlaga, da se v okviru vmesne ocene instrumenta pregleda nomenklatura in uvedejo natančnejše opredelitve glede preglednosti, predvidljivosti, odgovornosti in nadzora ter poveča sposobnost proračunskega organa, da sprejema odločitve, ki odražajo politične prednostne naloge; obžaluje različna pristopa, ki ju Komisija in ESZD uporabljata v okviru instrumenta za dodeljevanje sredstev sosedskim in nesosedskim državam, ter poziva, naj bosta pristopa standardizirana, primerljiva in pregledna, da bi olajšali revizijsko sled;

7. poudarja, kako pomembno je doseči vse cilje v zvezi s porabo in programi, določene v instrumentu NDICI-GE, in poziva k posredovanju izčrpnih informacij o doseženem napredku; obžaluje precejšnje pomanjkljivosti pri doseganju 30-odstotnega podnebnega cilja instrumenta, pri prispevanju k cilju 10 % na področju biotske raznovrstnosti v večletnem finančnem okviru za leti 2026 in 2027 ter pri zagotavljanju, da bodo izpolnjene globalne finančne obveznosti EU v okviru OZN, zlasti kar zadeva prispevek v sklad za izgubo in škodo; poudarja vse večji pritisk podnebnih sprememb na proizvodnjo hrane in dostop do nje, zlasti v ranljivih regijah, kar vpliva na prehransko varnost in prehrano; opozarja, da je biotska raznovrstnost ključna v boju proti podnebnim spremembam in da njena izguba onemogoča napredek približno 80 % ocenjenih ciljev trajnostnega razvoja; poziva Komisijo, naj pripravi podroben načrt, v katerem bo opisala, kako namerava do konca večletnega finančnega okvira doseči cilje glede porabe in enakosti spolov;
8. ponovno poziva Komisijo, naj izvaja priporočila iz posebnega poročila Evropskega računskega sodišča 01/2022, da bo finančna pomoč EU učinkovito podprla vladavino prava na Zahodnem Balkanu, pri čemer naj zlasti oblikuje smernice za uporabo določb o modulaciji in pogojevanju v okviru instrumenta za predpristopno pomoč (IPA) III;
9. spodbuja nadaljnjo uporabo evropskega mirovnega instrumenta v odziv na rusko vojaško agresijo proti Ukrajini, kar jasno kaže na spremembo paradigme zunanje in varnostne politike EU; je seznanjen s posebnim poročilom Evropskega računskega sodišča, ki priporoča določitev zaporedja obstoječih orodij EU za obrambno načrtovanje in sodelovanje, da bi ocenili, kako izboljšati načrtovanje financiranja obrambe EU;
10. pozdravlja revidirani kodeks ravnanja glede dezinformacij, ki ga je Komisija sprejela leta 2022; poziva, naj ustanovljena projektna skupina, ki se redno sestaja, spremlja in prilagaja zaveze tehnološkemu, družbenemu, tržnemu in zakonodajnemu razvoju; poudarja, da mora EU povečati prepoznavnost svojih ukrepov z boljšim in bolj strateškim obveščanjem svojih državljanov in širše o svojih zunanjih ukrepih;
11. pozdravlja dejstvo, da je Komisija sprejela program pomoči v višini 25 milijonov EUR „EU4Belarus: Podpiranje družbene odpornosti in razvoja človeškega kapitala“, ki dodatno krepi odpornost in zmogljivost beloruskega ljudstva za spodbujanje demokratičnih sprememb v Belorusiji v obdobju politične krize;
12. poudarja, da mora proračun Unije še naprej podpirati prizadevanja za mir in stabilnost

na Bližnjem vzhodu, boj proti sovraštvu in fundamentalizmu ter spodbujanje človekovih pravic; pričakuje pregled porabe sredstev Unije, ki ga opravlja Komisija; poudarja medsebojne povezave med stabilnostjo in trajnostnim razvojem, zlasti v nestabilnih državah in regijah;

13. je seznanjen z notranjim pregledom finančne pomoči EU za Palestino, ki ga je opravila Komisija, in v njem ugotovila, da nadzor in obstoječi zaščitni ukrepi delujejo dobro, prav tako pa ni našla dokazov o tem, da bi bila sredstva preusmerjena in porabljena v nepredvidene namene; poziva Komisijo, naj Palestini glede na to izplača ustrezna sredstva EU, zlasti palestinski civilni družbi, ki ima ključno vlogo pri spodbujanju človekovih pravic in sekularnih vrednot ter boju proti radikalizaciji;
14. poudarja, da bi bilo treba proračun EU upravljati v skladu s Pogodbama in pravnim redom EU, vključno z določbami o spoštovanju temeljnih pravic, preglednosti in odgovornosti do Evropskega parlamenta in državljanov EU; v zvezi s tem obžaluje kako Komisija upravlja proračunske vrstice za zunanje migracije, zlasti, da pred migracijskimi projekti v tretjih državah ne ocenjuje učinka na temeljne pravice, da ni javno dostopnih pregledov proračunov in projektov ter da Parlamentu sistematično ne želi posredovati pregleda proračunskih odhodkov za migracije po državah in dokumentacije v zvezi z MOCADDEM, čeprav je bilo v sklopu okvirnega sporazuma o odnosih med Evropskim parlamentom in Komisijo podanih že več zahtev in sprejetih več zavez; poziva Komisijo, naj nemudoma občutno izboljša to prakso, pri čemer naj zlasti začne izvajati predhodne ocene učinka na človekove pravice pred začetkom projektov, vzpostavi javni pregled nad vsemi projekti, povezanimi z migracijami v tretjih državah, in začne sistematično enakopravno obravnavati Parlament in Svet, ko gre za raven posredovanih informacij;
15. poudarja, da je izobraževanje pomembno in da je treba nujno obsoditi in izkoreniniti vse oblike sovražnega govora in nasilnih dejanj na obeh straneh; poudarja, da dočasne ustavitve financiranja ne bi smelo priti samovoljno ali brez preglednih in neodvisnih dokazov o zlorabi; izreka pohvalo Agenciji Združenih narodov za pomoč in zaposlovanje palestinskih beguncev (UNRWA) za nenadomestljiva humanitarna prizadevanja v Gazi in ključno vlogo pri kakovostnem izobraževanju, s posebnim poudarkom na spodbujanju kulture človekovih pravic, tudi v težkih časih;
16. poziva Komisijo, naj izboljša pristop k izplačilu sredstev iz instrumenta IPA III, ki temelji na pogojih pravne države, da bi instrument služil svojemu namenu učinkovite priprave držav pristopnic na izpolnjevanje pogojev za članstvo v EU; meni, da je v zvezi s tem pomemben poseben poudarek na pogojih, povezanih s pravno državo in demokracijo;
17. poudarja pomen strategije Global Gateway, ki lahko znatno prispeva k pobudam na področju povezanosti, zelenega in digitalnega sodelovanja, in da mora biti osredotočena in jasno strukturirana, da bi v partnerskih državah privedla do preobrazbe, obenem pa spodbujala univerzalne vrednote in čim bolj uporabljala sredstva; odločno podpira, da se prispevek k Agendi 2030 zagotovi z uporabo proračuna EU in udeležbo zasebnega sektorja; poziva Komisijo, naj določi jasen in pregleden mehanizem odgovornosti za izvajanje te strategije in jasno utemelji uporabo razvojnega financiranja za projekte v okviru strategije Global Gateway in njegove enake koristi za javni in

zasebni sektor držav prejemnic;

18. priznava, da imajo organizacije civilne družbe številne vloge; spominja na zavezo EU, da bo podpirala organizacije civilne družbe v vseh zunanjih instrumentih in programih ter na vseh področjih sodelovanja, tudi s prožnim in prilagojenim pristopom k financiranju, da bi dosegla vse vrste civilnodružbenih organizacij; poziva Komisijo, naj organizacije civilne družbe bolj sistematično vključuje v pobudi Global Gateway in Ekipa Evropa;
19. obžaluje skoraj zanemarljivo povečanje proračuna SVOP za civilne misije SVOP od večletnega finančnega okvira 2014–2020 do večletnega finančnega okvira 2021–2027 (z izhodiščnega zneska približno 350 milijonov EUR na leto), medtem ko so se povečali število in naloge misij, varnostne razmere so postale zahtevnejše, povečali so se stroški operacij, porasla je inflacija in povečalo se je število pogodbenih uslužbencev, zaradi česar so se zmanjšale možnosti za razširitev mandatov sedanjih misij ali morebitno vzpostavitev novih misij v odziv na nujne varnostne potrebe; poziva k znatnemu povečanju sredstev za proračun SZVP, pri čemer je treba poskrbeti za učinkovito uporabo sredstev, dodeljenih civilnim misijam SVOP, da se bodo te lahko dejansko odzivale na krizne razmere in nepredvidene dogodke, ter da bo mogoče dejavno opredeliti, kje bi dopolnilne projekte in programe lahko financirali iz drugih ustreznih proračunov EU, in tako poskrbeli za dobro finančno poslovodenje in skrbno prednostno razvrščanje obstoječih virov;
20. poziva tudi k spremembi strukture proračuna SZVP in uvedbi ene proračunske vrstice na posamezno civilno misijo SVOP za boljši nadzor in večjo preglednost.

**PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE,
OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVEC MNENJA PREJEL PRISPEVKE**

Pripravljavka mnenja kot izključno pristojna izjavlja, da ni prejela nobenih prispevkov od subjektov ali oseb, ki bi jih bilo treba navesti v tej prilogi v smislu člena 8 Priloge I Poslovnika.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	23.1.2024
Izid končnega glasovanja	+: 48 -: 2 0: 9
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Maria Arena, Petras Auštrevičius, Krzysztof Brejza, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Jorgos Jeorjiu (Giorgos Georgiou), Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kjučuk (Ilhan Kyuchyuk), Jean-Lin Lacapelle, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Bernhard Žimniok, Željana Zovko
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Attila Ara-Kovács, Adam Bielan, Özlem Demirel, Christophe Grudler, Arba Kokalari, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Katrin Langensiepen, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Juozas Olekas, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, Mick Wallace
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Theresa Bielowski

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

48	+
ECR	Adam Bielan
NI	Márton Gyöngyösi
PPE	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Krzysztof Brejza, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Arba Kokalari, Andrius Kubilius, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Christian Sagartz, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), Ilhan Kjučuk (Ilhan Kyuchyuk), Nathalie Loiseau, Javier Nart
S&D	Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Theresa Bielowski, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor
Verts/ALE	Reinhard Bütikofer, Katrin Langensiepen, Erik Marquardt, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

2	-
ID	Bernhard Zimniok
NI	Kostas Papadakis

9	0
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Thierry Mariani
The Left	Özlem Demirel, Jorgos Jeorjiu (Giorgos Georgiou), Mick Wallace

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani